

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Comitetul Central
Regional
Hunedoara-Deva

„Procesul”
lui
Lee Oswald

ASASIN SAU NU ?

(pag. 4)

Tineretul și vremea noastră

de Victor Kernbach

(pag. 3)

In lumea pietrelor „sacre”

de Aurel Dimboiu

(pag. 6-7)

...in corpore sano

(pag. 8)

ANUL XX

5

(985)

31 ianuarie 1964

12 pagini, 1 leu

Patinaj artistic

memento

o poveste cu ochi albaștri

„Fetița cu ochi albaștri” se sperie de-a binelea! O mină nemiloasă o smulse din patuc și o zvirlă pe dușumea. Apoi peste trupușorul ei doloșan se prăbuși o greutate. Dar „Fetița cu ochi albaștri” rămase teafără și nevătămată (căci era din masă plastică!) și doar spaima o făcu să cheme cu glas subțirel: „Mama!” Dacă se văzu că după toate încercările mai poate să vorbească, „Fetița” fu împachetată și trimisă la Moscova. Acolo nimeri... într-o pădure! O adevărată pădure rusească, cu brazi uriași, argintii, care te îmbată cu mireasma lor.

Firește, „Fetița cu ochi albaștri” n-avea de unde să știe că pădurea era... confecționată din polietilenă — un brad la fiecare oră și jumătate — de către Fabrica de obiecte de artă din Moscova și că mirosul îmbătător de rășină îl emană o substanță chimică creată ad-hoc de specialiști.

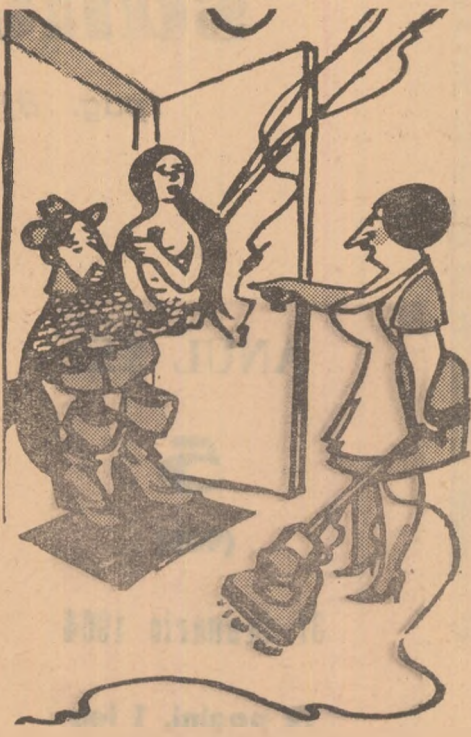
Și iată-o pe „Fetița cu ochi albaștri” cercetind cu ochii ei mari, umbriți de gene lungi (vai! și ele artificiale!) fauna ciudată a pădurii: urși din cel mai veritabil urson, vulpi și iepuri sintetici, girafe, lei, lupi și o sumedenie de surate de-ale ei, cu sau fără ochi albaștri. Dar câte mai rămăneau de văzut! Și iazul cu pereții și fundul din polistiren, și mașinile cu caroseria din masă plastică, și scutere din polietilenă, ca să nu mai vorbim de cosmodrom, cosmonauți și rachete.

Dar potecile pădurii nu sînt afit de întortochiate încît „Fetița cu ochi albaștri” să se poată rătăci. Iată-o, așadar, ajunsă în punctul de unde a plecat, adică în ușa clădirii în interiorul căreia „crește” pădurea și care adăpostește Expoziția de jucării din masă plastică deschisă în ianuarie a.c. la Moscova.

d. c.

cum să trăim peste 150 de anii

Dacă e să-l credem pe Kirali Muslimov — și n-avem, se înțelege, nici un motiv să-i punem la îndoială mărturia — lucrul nu-i

— Pe cuvînt de onoare, Manecika, am fost la pescuit!

Desen de I. Offenhenden

de fel complicat. Dar mai întii să vedem cine-i Kirali Muslimov.

Nu de mult, ministerul Prevederilor Sociale din Azerbaidjan a primit o scrisoare din Agra (India). Trimițătorul ei: Shri Krishan Gupta, președintele Societății pentru prosperitatea socială și asistență pentru bătrîni din localitatea respectivă. „Radio-Moscova” — scria d. Gupta — a pominit de un locuitor din Azerbaidjan care are peste 150 de ani. Societatea noastră ar dori să-i transmită salutul ei. De aceea v-am fi recunoscători dacă ne-ați indica numele și adresa lui, dacă ne-ați transmite informații despre felul lui de trai și ne-ați dăruit fotografia lui”.

Bineînțeles, rugămîntea corespondentului indian a fost satisfăcută. Cu același prilej, ziarul „Bakinski Raboci” a publicat un reportaj despre matusalemicul compatriot al redactorilor săi, din care am aflat și noi despre ulmitoarea personalitate a lui Kirali Muslimov.

Acesta este socotit de altfel o curiozitate și în ținutul lui de baștină, celebru pentru recordurile de longevitate care de mult i-au fost omologate. Totuși 159 de ani e o cifră care nu poate trece neobservată nici chiar în Azerbaidjan...

Așadar, Kirali Muslimov e pensionar — a implinit limita de vîrstă prevăzută de lege încă acum 99 de ani — dar nu se simte de fel singur, căci primește mereu vizite: pionieri, comsomoliști, cadre didactice, ziaristi care vor să-l vadă, să-i vorbească, să-i ceară statul.

Întrebat de un ziarist ce a făcut pentru a ajunge la frumoasa vîrstă pe care o are, Kirali Muslimov a răspuns:

— Am trăit toată viața la munte.
— Am mincat toată viața lucruri proaspete.

— Am băut numai apă de izvor.

Kirali Muslimov n-a gustat niciodată alcool, n-a fumat, a muncit mult și cu voie bună.

Cu alte cuvinte, tot altele precepte care sînt la îndemina oricui.

m. v.

spre olimpiadă cu transsiberianul...

S. Kandaurov, membru al conducerii „Inturist”-ului, a declarat recent că mii de turiști din Olanda, Italia, Berlinul occidental, Republica Federală Germană și Franța vor călători la Jocurile Olimpice de la Tokio din toamna acestui an prin Uniunea Sovietică.

Deocamdată nu se cunoaște numărul celor care vor folosi această confortabilă magistrală care unește Europa cu Extremul Orient dar „Inturist”-ul a și încheiat acordurile corespunzătoare cu firma olandeză „Müller”, cu organizația franceză „Transitur”, cu „Italturist” și cu firma vest-berlineză „Heleos”. El a primit, de asemenea, propuneri din partea multor organizații turistice din Occident.

Cum va fi organizată această călătorie de avion? Turiștii vor sosi la Moscova cu avioane ale „Aeroflot”-ului, ale companiilor aeriene „SAM” din Italia, „KLM” din Olanda etc. Multe firme turistice și-au exprimat dorința ca la întoarcerea de la Tokio clienții lor să poată rămîne două-trei zile la Moscova.

Din capitala U.R.S.S. turiștii vor călători pînă la Habarovsk cu avioane „Tu-114”, care au o capacitate de 170 de locuri. Se proiectează efectuarea a trei-patru curse zilnice. Apoi, trenuri speciale îi vor transporta pînă în portul Nahodka din Oceanul Pacific, unde-i vor aștepta moto-nave sovietice moderne. Nava „Grigori Ordjonikidze” va face curse între Nahodka și Yokohama, navele „Turkmenia”, „Vladivostok”, „Uriški” și „Baikal” vor pleca direct spre Tokio. În timpul Jocurilor Olimpice aceste vase vor fi transformate în hoteluri plutitoare.

Călătoria de la Moscova la Tokio va dura cam trei zile și jumătate. „Inturist”-ul organizează pentru prima oară o asemenea călătorie de tranzit în masă din Europa occidentală în Japonia dar se crede că în viitor acest traseu se va transforma într-o magistrală foarte animată.

g. b.

fibra antibacteriologică

Știința... Cum se va dezvolta ea în următorii ani? Ce progrese a realizat pînă acum și care sînt perspectivele de viitor? Iată cîteva din întrebările cu care oamenii de cele mai diferite profesii, pasionați

— Băgați de seamă să n-o mănince pisica!

Desen de G. și V. Karavaev

de avîntul pe care-l înregistrează știința sovietică se adresează astăzi savanților. La unele din ele o seamă de oameni de știință au și răspuns în ziarul „Sovetskaia Rossia” și în coloanele altor publicații sovietice.

Principala idee care se desprinde din aceste răspunsuri este necesitatea tot mai stringentă a imbinării științei cu tehnica, a interpenetrării lor ca o condiție esențială a progresului, strînsa alianță a diverselor discipline științifice în vederea atingerii țelului comun — pregătirea unor importante descoperiri științifice și aplicarea lor în practică.

În această direcție atrage atenția o informație, publicată recent în revista „Nouvelles de Moscou”, în legătură cu realizarea unei fibre antibacteriologice. O descoperire ce se datorește colaboratorilor Institutului de sinteză organică al Academiei de Științe a R.S.S. Letonă, condus de academicianul Giller.

Studiind posibilitățile de fabricare a unor noi tipuri de fibre sintetice, cercetătorii au obținut o fibră deosebită a cărei rezistență întrece pe aceea a inului și bambacului și pe care au numit-o letilan. Aceasta nu este, însă, totul: chimistii au reușit să imprime letilanului proprietăți antibacteriologice, ceea ce face ca anumite dermatoze parazitare să poată fi tratate prin simpla purtare a unei lenjerii confecționate din noua fibră.

Letilanul, ne mai informează revista, va mai putea avea, însă, și alte întrebunțări. De pildă, bluzele și halatele din letilan vor deveni indispensabile în spitale și policlinici; obiectele confecționate din letilan vor contribui la sterilizarea aerului și apei în uzinele chimice sau de medicamente ca și în alte întreprinderi unde sterilizarea constituie baza procesului industrial.

a. b.

capitală în cifre

Cititorii noștri își amintesc, poate, că într-un număr precedent am publicat o sumă de date statistice despre Moscova și locuitorii ei. Ni se pare că nu-i lipsit de interes să facem o mică completare la cele relatate atunci.

Așadar... Acum 800 de ani ostașul care se suia în turnul unei mici cetăți de lemn putea cuprinde dintr-o privire toată Moscova, care era apărută de o palisadă din bușteni de stejar cu o lungime de 1 200 de metri.

De la acest hectar, cât a avut pe vremea întemeierii ei, Moscova a ajuns în 1963 la o suprafață de 90 000 de hectare și e acum înconjurată de o autostradă care are 109 km lungime.

În cuprinsul uriașei întinderi, capitala U.R.S.S. are 1 700 de străzi și 1 084 de străduțe. Cea mai lungă stradă din Moscova este Bolșaiia Filevskaia — cu 3 869 metri. Cea mai mică stradă este strada Venețianov — 48 de metri.

În 1812, un diac al primăriei nota că Moscova numără 36 296 case de locuit, dintre care 28 766 fără etaj și 143 cu două etaje. Acum sînt date zilnic în folosință 5 case a patru e-

taje; un număr de 350 de familii primesc astfel în fiecare zi circa 11 660 metri patrați de suprafață locativă.

Casa cu cei mai mulți locatari este un bloc uriaș de pe cheul Kotelniceskaia. Între zidurile ei trăiesc 4 000 de moscoviți.

r. p.

zbor ... sub apă

Împărăția tainică a apelor devine un univers tot mai familiar pentru om. Acesta a început să practice multe din ocupațiile sale pămîntești și în adîncul lichid: inotul subacvatic, vînațoarea subacvatică, filmările subacvatice. Și iată acum și zborul sub apă!

Această performanță senzațională a fost realizată de colectivul de ingineri și studenți al Institutului de aviație din Moscova. „Avionul” care înfruntă pentru prima oară nu rezistența aerului, ci pe aceea a apei este un planor subacvatic. Adîncimea la care „zboară” atinge treizeci de metri și chiar mai mult.

Autorii planorului au folosit la construcția acestuia o combinație de material plastic și sticlă care se remarcă printr-o rezistență deosebită. Înșușirea aceasta e foarte importantă, dacă ne gîndim la presiunea uriașă cu care masele de apă string planorul în cleștele lor fluid.

Aparatul este înzestrat cu un sistem de conducere de o mare siguranță și simplitate. Pilotul subacvatic dirijează planorul dintr-un fel de boxă-cabină confortabilă și cochetă cu tavanul și podeaua confecționate din sticlă organică transparentă. Vizibilitatea este, astfel, excelentă. O simplă mișcare a privirii în sus sau în jos permite pilotului să urmărească fără întrerupere tulburătorul film care se desfășoară deasupra și dedesubtul lui în abisul lichid.

Ce valoare practică are acest original aparat de zbor sub apă? Planorul construit de inginerii și studenții Institutului de aviație din Moscova este destinat cercetărilor științifice sub apă. Pentru a-și putea atinge cît mai bine scopul, planorul este prevăzut cu faruri extrem de puternice, care luminează drumul pînă foarte, foarte departe. Într-o boxă specială sînt instalate aparate de luat vederi, auxiliar indispensabil în munca de cercetare modernă în toate mediile.

Planorul „decolează” în țelul următor: remorcat de o șalupă, aparatul, alb ca zăpada, ia viteză despîcînd apa ca o săgeată, după care dispare înghițit de valuri. Numai cablul de remorcă trădează legătura lui cu lumea din afară. La nevoie, însă, planorul se poate desprinde și naviga în mod independent în lumea care își dezvăluie din ce în ce mai mult misterele.

i. s.

Konstantin Simonov și noul lui roman istoric*

Acum 21 de ani, în memorabila noapte de ajun a noului an 1943, unitățile Armatei Sovietice au izbutit să rupă în mai multe puncte frontul dintre Don și Volga, desfășurând apoi o ofensivă hotărâtoare pentru mersul ulterior al operațiilor. Acest moment de cotitură în cel de-al doilea război mondial constituie punctul de plecare și pivotul noului roman al lui Konstantin Simonov — „Nu te naști soldat”. Roman care, la rindul lui, se înscrie într-o amplă evocare a epopeii războiului realizată într-un ciclu impresionant din care primele două părți — „Tovarași de arme” și „Via și morți” — sînt cunoscute de publicul cititor din țara noastră. Este vorba, așadar, de o trilogie sau poate chiar de o tetralogie, după cum ne permite să întrevădem amplitudinea evenimentelor cuprinse și minuțioasa explorare a fiecărei etape din Marele Război pentru Apărarea Patriei, cu implicații profunde în psihologia eroilor, în evoluția lor spirituală.

„Nu te naști soldat” este, în aceeași măsură, un roman istoric, datorită amplitudinii și exactității evenimentelor care-i servesc drept fundal și o operă de factură psihologică, de introspecție în cele mai intime resorturi ale sufletului omenesc.

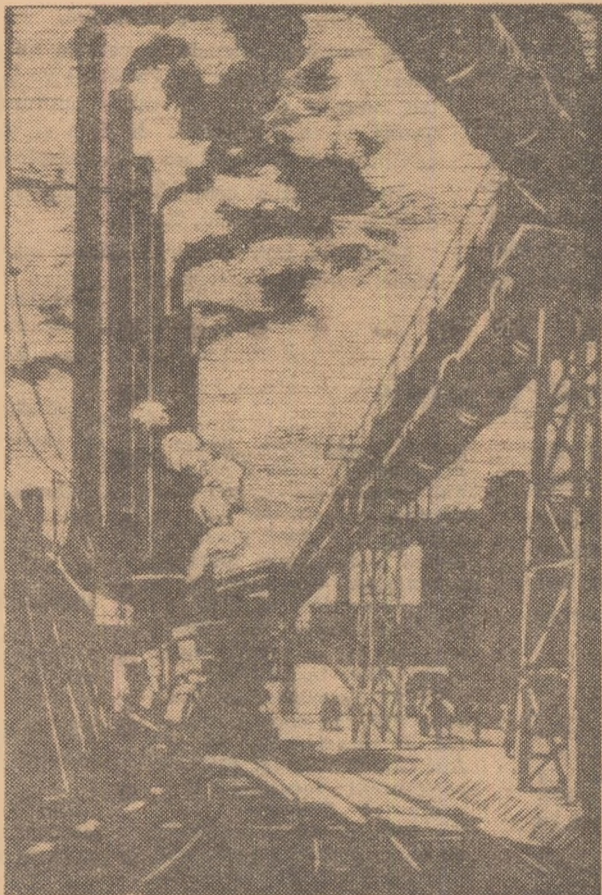
Este vorba, cu alte cuvinte, de o perfectă congruență a epicului cu ceea ce am putea numi, printr-un termen generic, psihologia războiului. O dată cu schimbarea raportului de forțe în favoarea Armatei Sovietice, începe o etapă calitativ nouă nu numai în desfășurarea operațiilor militare, ci și în maturizarea conștiinței luptătorilor. Aceștia înțeleg că prima etapă a războiului, cea mai grea, a fost definitiv depășită, că în fața lor se ridică perspectiva zdrobirii fiarei fasciste în birlogul ei. Asemenea gânduri îl frământă pe generalul Serpilin, al cărui destin l-am urmărit încă din paginile cărții „Via și morți”.

Konstantin Simonov surprinde cu o apreciabilă forță de pătrundere esența tragismului generat de război. Atâtea drame personale din care unii ies înfrinți iar alții mai căliți; atâtea nemăsurate suferințe ale oamenilor despărțiți de cei dragi, smulși din fâgașul obișnuit al vieții și aruncați în viltoarea morții, care seceră la tot pasul.

În concepția unui scriitor călăuzit de metoda rea-

lismului socialist — și aspectul acesta are o deosebită semnificație — moartea, ca atribut implicit al războiului, nu este, însă, acceptată cu resemnare, ca o fatalitate inexorabilă, care reduce existența umană la un simplu joc al destinului.

Depresiunea, starea de pesimism și deznădejde sînt străine oamenilor de factura lui Serpilin, Sințov, Malinin și alților altora iar starea lor de spirit nu are nimic comun cu atitudinea sceptică și dezabuzată a oamenilor cu o voință frîntă. Eroii lui Simonov nu disprețuiesc moartea, ci o înfruntă pentru că iubesc viața, oricît de aspră și neîndurătoare ar fi ea. Pus la atâtea grele încercări, Sințov nu ajunge la disperare, nu pierde încrederea în dreptate, cu toate că a fost pe nedrept suspectat după ce rămăsese fără acte și fără carnetul de partid în împrejurările dramatice ale retragerii cînd Zolotariov, crezîndu-l mort, i-a scos bluza, pentru că „nu voia ca fasciștii, aflînd după bluză, că Sințov este politruc, să-și bată joc de el așa, viu sau mort, cum îl vor găsi”. Datorită lui Malinin, care nu i-a refuzat încrederea, el a putut să se întoarcă

A. Holodov — O nouă zi de muncă (linogravură)

pe front. Acum, Sințov, căpătînd comanda unui batalion, se reabilitează deși se știe nevinovat în propria lui conștiință. Pentru el atribuțiile necesare unui adevărat luptător sînt „neînfricarea și probitatea”, adică curajul de a spune adevărul în față oricît de dur ar fi el.

Coordonatele universului spiritual al unor asemenea oameni depășesc cadrul strîmt al propriului „eu”. Sințov reflectează la problemele fundamentale ale existenței omenești: la viață, la moarte și nemurire, la dragoste și prietenie, la destinul patriei și al umanității. Războiul a impus alte criterii de apreciere a omului, alte unități de măsură. Nemuritor este acela care își dă viața pentru o cauză superioară. Lașitatea și filistinismul ies la iveală în toată goliciunea lor hidoasă în fața pericolului morții, cum se întîmplă cu Liusin, de care Sințov se ciocnește din nou pe linia frontului.

În partea întâia a romanului „Nu te naști soldat” (partea a doua urmînd a fi publicată succesiv, începînd cu primul număr al revistei „Znamea” pe 1964) se conturează individualități puternice, bine diferențiate. Nici o tendință de nivelare a personalității omului sau de estompere a grozăviilor războiului. Ofensiva sovietică converge spre Volgograd. Întreaga acțiune a primei părți, care abordează aspectele complexe ale strategiei și tacticii militare, se desfășoară vertiginos numai în două săptămîni ale lunii ianuarie 1943. Acum se simte apropierea victoriei finale, coeziunea forțelor morale care generează adevăratul eroism de masă — un eroism sobru, uneori chiar tragic, și nu unul exterior, decorativ, devine vădită în toate sectoarele, însuflă noi puteri de luptă.

Noul roman al lui Simonov constituie, desigur, o mărturie a maturizării scriitorului iar semnificația lui capătă o deosebită pregnanță în lumina aprecierii retrospective a unor fapte și evenimente intrate în istorie.

Tamara Gane

*) K. Simonov — „Nu te naști soldat”, roman publicat în revista „Znamea”, nr. 8, 9, 10, 11 pe 1963.

Tiorkin... face vizite

Nu mică trebuie să fi fost mișcarea redactorului care, auzind soneria telefonului și ridicînd receptorul, află că la celălalt capăt al firului era... eroul binecunoscutului poem al lui Alexandr Tvardovski, Vasili Tiorkin.

La început se părea că-i vorba de o simplă și obișnuită coincidență de nume. În definitiv, oricîtă fantezie ar avea un scriitor în a-și boteza personajele este aproape imposibil ca numele lor să nu figureze, cu mai multă sau mai puțină frecvență, în registrele de stare civilă. Din această cauză, în afară de coincidența patronimică, între eroul literar și biografia fizului său în carne și oase nu există adesea nici o altă legătură.

De astă dată, însă, lucrurile stăteau altfel. Asemănarea era uimitoare pe multe planuri. Invitat la redacția săptămînalului „Nedelea”, cetățeanul sovietic Vasili Tiorkin cu domiciliul în satul Sverdlovka, de lingă gara de cale ferată Cikalovsk, regiunea Moscova, a demonstrat, cu biografia lui, că este un demn „concurrent” al personajului tvardovskian.

Mai întii, pentru că asemenea fizului său din poem a participat activ la Războiul pentru Apărarea Patriei chiar din anul 1941. Și la fel ca eroul lui Tvardovski a fost rănit, a fost gata să se inee, era să ardă de viu într-un tanc incendiat. E adevărat că Tiorkin din poemul lui Tvardovski era infanterist, în timp ce Vasili Tiorkin din regiunea Moscova a fost tanchist. Dar nu spune oare și poetul că în multiplele-i peripeții eroul lui ? mărșăluit adesea alături de unitățile de tancuri ?

Și pentru că imaginea despre noul Tiorkin să fie completă iată cîteva fragmente din jurnalul lui.

„Război. Războiul poporului... Am debarcat la Nerofominsk. Ordii de atac. Nemții erau în satul Mitiaevo. A început lupta. Tancul meu a fost incendiat. Mitrailionul a fost ucis, dar eu am reușit să mă salvez. La marginea pădurii erau infanteriștii noștri. Aruncătoarele de mine ardeau. Nemții erau foarte aproape. Am pus mina pe pușcă și din spatele copacilor am început să trag...”

Am primit un nou ordin: să însoțesc un eșalon cu muniție. Dar abia am pornit la drum și cerul s-a întunecat de avioanele nemțești. O bombă a lovit eșalonul. Un vagon s-a defectat, dar ne-am continuat totuși drumul. Nu puteam aștepta, nemții erau pe aproape.

Am trecut pe un tren blindat. La Voronej, ni s-a spus că podul peste riu e minat. N-aveam timp să-i așteptăm pe geniști. Am verificat singur podul. Nu erau mine și trenul a trecut...

Bombele au distrus platforma trenului blindat. Comandantul a fost ucis, trăgătorii de asemenea. Eu am suferit o contuzie și m-am ales și cu o rană la picior. Am reușit să-i înduplec pe doctori și să ies din spital. Cu toate că rana nu-i complet vindecată, am și ajuns la unitate.

Se spune că a apărut o carte care se cheamă „Vasili Tiorkin”. Toată lumea mă felicită, spunîndu-mi: „Tu, Vasca, ești un erou...”

Atacăm. Munții Carpați, munții și inverziți. Nemții se ascund în munți, gîndind că n-o să-i putem scoate de acolo. Tunurile trag cu obuze perforante...

Victorie! M-am întors acasă, la Mihailevo, lingă Iaroslav (imi pare rău că nu e lingă Smolensk). Se vorbește despre carte. Toți îmi cer să le povestesc. Se înțelege că nu mă dau în lături. Am ce. Dar în general am luptat și eu ca toată lumea. În carte se spune la fel...

După cum se vede, coincidența dintre cele două personaje merge foarte departe. Și nu întîmplător.

P. G.

PROVERBE TADJICE

și „dacă” — spune proverbul tadjic — sînt soț și soție; fiul lor este „poate că”. Atenție, deci! Cei care folosesc prea des adjectivul cu pricina nu sînt întodeauna niște înțelepți, cum vor să pară.

„Cînd se cufundă într-un rîu, omului nefericit i se pare că plutește în praf și nu în apă”. Înțelepciunea poporului tadjik are un corespondent precis în expresia romînească „Se cufundă pămîntul cu tine”. Ceea ce vrea să spună că subiectivismul răstoarnă cu totul imaginea noastră, de obicei clară, despre lume.

Dacă pînă aici fiecare proverb se adresa numai unei anumite categorii de oameni iată și unul valabil pentru toată lumea. „Cînd te-ai născut toți zîmbeau și tu plîngeai; ai grijă ca pe patul de moarte tu să zîmbești și ceilalți să plîngă”. Și nu din pricina tradiției, am adăuga noi...

Celui prea sigur de sine sau pur și simplu „neatent”, înțelepciunea tadjikă i se adresează astfel: „A strivit un bulgăre de aur dar cu toate astea nu e nici mai de preț și nici n-are greutate mai mare ca înainte”.

Și, în sfîrșit, un ultim proverb, al cărui comentariu îl lăsăm pe seama cititorilor: „Prima piatră a crescut strîmb din pămînt; zidurile, dimpotrivă”.

După cum se știe, Orientul este o sursă nesfîrșită de proverbe care ne incită și astăzi cu înțelepciunea și capacitatea lor de a afirma, în forme succinte, adevăruri profunde despre viață și despre oameni. Orientul, cu înclinația lui vădită spre simetrii perfecte, înscriindu-și în figuri și între linii geometrice monumentele

arhitectonice și artele plastice a tîns cuprîndă în aceleași forme concentrate și experiența bogată a popoarelor.

Tadjikistanul sovietic ne oferă și un exemplu în acest sens și din gîtăia lui de proverbe alegem și i cîteva, pe care vi le înfățișăm în le ce urmează.

Unul dintre ele, frecvent întîlnit popoarele orientale, spune: „Cel ce mîncă puțin e puternic.”

Ipavul nu are parte de o viață lungă”. Medicina modernă îl afirmă cu prisosință întrucît este un lucru știut că numeroase boli ale aparatului circulator, și nu numai ale aparatului circulator, se datoresc consumului excesiv de grăsimi. Pe de altă parte, se știe că există o puternică tendință a medicinei filactice de a reduce consumul alimentar la strictul necesar, urmări favorabile în prevenirea unor boli, inclusiv a cancerului se pare, și în prelungirea vieții.

În alt proverb biciuiește nehotărîrea și lașitatea. „Probabil”

În lumea pietrelor sacre

„Vouă v-am închinat această sărbătoare. Pentru voi ne-am împodobit casele. Vă rugăm să aveți grijă ca nimeni din tribul nostru să nu se îmbolnăvească și să ne asigurați fericirea. Și acum vă vom cobori din nou în tainița de sub casă. Veți putea dormi în pace pînă la viitoarea serbare închinată vouă, cînd vă vom aduce din nou în casă și vom dansa în cinstea voastră“.

Acestea sînt cuvintele pe care vrăciul tribului din insula Kiwai din Noua Guinee le adresează celor două pietre sacre *minia abere* înainte de a le acoperi cu vălul care, împreună cu locul tănuț, le va feri timp de un an de zile de orice privire profanatoare. Căci pietrele sînt sfinte, de vreme ce de bunăvoința lor depinde sănătatea și fericirea membrilor tribului și ca atare nu pot fi privite decît de cei aleși, în timpul ceremoniilor de inițiere și asta numai o dată pe an. Celor inițiați li se repetă de fiecare dată avertismentul obișnuit: pedeapsa cu moartea îi așteaptă pe cei care vor dezvălui altora ce au văzut sau dacă vor da cuiva vreă informație cît de mică asupra celor petrecute.

De ce atîta grijă pentru două pietre? Fiindcă — ne va răspunde vrăciul Kiwaiilor — oamenii mor, animalele mor, plantele mor, și numai ele

Pietrele sînt nemuritoare

Aceste credințe primitive îi caracterizează, însă, nu numai pe băștinașii din Noua Guinee. În Noua Caledonie, ca și în multe insule din Pacific de altfel, fără sprijinul direct al pietrelor — în special al celor a căror formă aduce cu tuberculii unor plante hrănitore — nici nu se poate concepe o recoltă abundentă. Drept urmare, o dată cu semănatul, în cadrul unei ceremonii, pietrele sacre sînt așezate — după anumite reguli — pe ogoare. După recoltă, ele sînt readuse în casa sfîntă — tapu — a tribului. Căci — cum spun băștinașii — forța pietrelor se transmite ogorului și plantelor care cresc pe el făcîndu-l să dea roade bogate. Deci, o parte din primele roade se cuvine să fie oferite ca ofrandă acestor pietre binefăcătoare.

Dar în mentalitatea primitivă se pot găsi nu numai credințe simple de felul celei de mai sus, ci și altele neașteptat de complexe care, prin ciudățenia lor, ne par de necrezut sau cel puțin de neînțeles. Astfel, indigenii din insula Rossel (la extremitatea orientală a Noii Guinee) cred că anumite pietre — yaba — sînt de fapt altceva decît vor să pară în ochii muritorilor de rînd. Ca și zeii, ele au o existență dublă. În prima existență sînt vii și au o formă umană; lăcașul acestor „oameni-piatră“ este Temewe, situat sub apele oceanului. A doua existență este aceea de piatră-om, în care ele stau nemîșcate, sub formă de pietre în văzul celor

din insula Rossel. Dar cum să deosebești o astfel de yaba de o piatră obișnuită? O scurtă inițiere la vrăciul tribului ne va da răspunsul: „Fiecare yaba își are un păzitor și acesta e un șarpe ce stă sub piatră. Cînd vei găsi deci un șarpe sub o piatră sau deasupra ei să știi că ai în față o yaba“.

Nu este prea greu de imaginat cu cîte yaba au de-a face bieții băștinași din Rossel dacă ne gîndim că insula e numai stînci și a ajuns vestită în tot arhipelagul prin mulțimea șerpilor. În insulele orientale ale strîmtoarei Torres, călătorilor li se arată două pietre, numite Kol, care știu să umble, întrucît înainte de a fi pietre... au fost oameni. Pietrele Kol sînt în păstrarea a două triburi deosebite, aflate la mare distanță între ele: o dată pe an ele pornesc, însă, la drum și după ce străbat insula se așează fiecare pe altarul celei-

alte. Desigur că acest marș al lor e făcut numai noaptea — în mare taină — ca să nu fie văzut de nici un ochi profan. Numai vrăcii celor două triburi le vād plecînd și venînd iar nouă nu ne rămine... decît să-i credem că așa se petrec lucrurile. De fapt vrăcii ne asigură că degeaba le-am pîndi căci se fac nevăzute îndată ce o privire străină ar încerca să se îndrepte asupra lor.

În Noile Hebride toți strămoșii tribului s-au transformat în pietre. Una dintre ele, de formă conică și aflată pe virful unei stînci de pe promontoriul Tuki-Tuki, este socotită a fi „întruparea“ în piatră a legendarului șef Namote care i-a adus pe băștinași în arhipelag. Cînd trec cu bărcile prin fața ei, indigenii își pleacă capul și se roagă.

După credințele primitive ale tribului Naga, din nord-estul Indiei, există un cuplu de pietre — mascul și femele — care se înmulțesc dînd naștere în fiecare an la o mulțime de „pui de piatră“ ce vor crește și se vor înmulți la rîndul lor. Numai că — așa cum cred și negrii Bantu din Ruanda

menii nu s-ar fi supus cumva rînduieșilor legitimate de ei.

Grecii vechi adorau piatra lui Cronos din Delfi, stela zeiței Venus din Cipru sau a Diane din Efes; egiptenii aduceau jertfe pietrelor lui Ammon și a lui Seth din Teba. Fenicienii credeau că zeița Astarte (Venus) le trimisese din cer piatra sacră păstrată în templul din Tyr. În templul lui Solomon la loc de cinste stătea Eben-Shetiya (piatra focului), un holid căzut pe vremea lui David. Etruscii și mai tîrziu romanii asigurau pe oricine că scutul sfînt al regelui legendar Numa a fost cioplit dintr-o piatră căzută din planeta Marte. Dar nici unul din meteorii arătați mai sus nu a ajuns la renumele și nu a avut o biografie atît de zbuciumată ca vestitul Palladiu al Troiei.

Legende spun că Palladiu, care aducea ca formă cu o statuie grotescă, nefinisată, înaltă de aproape un metru, a căzut din cer lîngă cortul lui Illus în timp ce acesta, împreună cu Dardanus, tatăl său, ridica zidurile puternicului Illion, numit mai tîrziu Troia. Numele de Palladiu i s-a dat după zeița Pallas, fiica lui Zeus, întrucît atît meteoritul cît și zeița aveau aceeași origină divină.

Un oracol a prorocit că cetatea nu va putea fi cucerită atîta vreme cît Palladiu va fi păstrat între zidurile ei. Grecii, după un lung asediu al Troiei, și-au dat seama de asta și, dacă îi dăm cuvîntul lui Ulisse, el ne spune răsplat că:

„Ursitele, știm doar că nu-ngăduiau să cuprindem fără acea statuie, Troia“.

Soluția e una singură. Ulisse, însoțit de Diomede, bunul lui prieten,

„Printre străjeri să străbată și-ncredearea-n noapte punîndu-și,

Fără sfiajă de săbii, să intre nu numa-n cuprinsul

Zidurilor Troiei, ci chiar pînă la cetățuia-i s-ajungă

Și să răpească din tainița ei pe zeiță, pe care

Printre dușmani s-o aducă-n tabăra ahee!“

Zis și făcut. Iar rezultatul ni-l spune tot Ulisse:

„Căci în noaptea aceea, a fost biruită, prin mine, cetatea troiană;

Eu am înfrînt dar Pergamul, făcînd cu puțință izbînda“.

Cea mai enigmatică femeie

Călătorul care străbate regiunea de nord-vest a deșertului african Namib vede înălțîndu-se la orizont muntele Brandberg iar odată ajuns acolo descoperă, pe perețele unui defileu stîncos, un interesant desen reprezentînd o femeie urmată de o suită numeroasă.

Supranumit „Doamna albă“, căci reprezintă o femeie albă, desenul a fost descoperit în 1917 de un geolog german. Nimeni nu i-a dat, însă, atenția cuvenită pînă în 1947, cînd studiile arheologului A. Breil l-au transformat într-o celebritate mondială.

Cum a ajuns în Africa de Sud, în urmă cu cîteva mii de ani, o femeie albă? Așa cum a fost concepută de artistul primitiv, fresca nu răspunde la întrebare. Ea reprezintă o femeie surprinsă într-un mers avîntat, țînînd într-o mînă un arc cu o săgeată iar în cealaltă o floare albă. Părul-i roșcat e împodobit cu perle și cu o panglică pe-

trecută pe sub bărbie, ca în frescele Egiptului antic. Femeia e urmată de o întreagă procesiune, condusă de un bărbat țînînd într-o mînă un fel de sabie iar în cealaltă un pumnal.

A. Breil a atras atenția asupra asemănării uimitoare dintre această reprezentare și procesiunile organizate în cinstea zeiței Diana. El i-a găsit asemănări și cu „femeile-toreador“ zurgăvite pe pereții Palatului din Cnossos, în Creta. Ceea ce a dus la presupunerea că în urmă cu multe veacuri jărmurile Africii de Sud au fost vizitate de o expediție venită de pe jărmurile Mediteranei.

Tot arheologul Breil a

— pietrele cresc mult mai încet decît plantele și animalele și, prin urmare, o viață de om nu este suficientă pentru a observa această creștere...

Aceste credințe sînt generate de pietre destul de obișnuite. Ne putem imagina, însă, ce diferență „calitativă“ în ce privește puterea, malefică sau binefăcătoare, poate fi atribuită pietrelor de un suflet primitiv cînd i se spune că

Pietrele sînt căzute din cer

Această origine „cerească“ a pietrelor era cel mai bun certificat asupra puterii lor magice.

Preoții și vrăcii știau să exploateze acest „certificat de calitate“ însușind oamenilor primitivi teama de pietrele prevestitoare de cataclisme cosmice, ce puteau lua proporții catastrofale dacă oa-

presupus că vîrsta „Doamnei albe“ ar fi de 3 500 de ani. Analiza cu carbon radioactiv a resturilor de cenușă găsite lîngă perețele stîncii a confirmat ipoteza savantului. Cercetări ulterioare au arătat, însă, că pe aceste meleaguri au trăit oameni și în vremi mai vechi, chiar în neolitic.

Ce fel de oameni au fost ei — albi sau negri? Autorul „Doamnei albe“ să fi fost cumva vreunul din acești vechi locuitori? Ori poate că „Doamna albă“ n-a fost... albă? Deocamdată nu se poate da încă un răspuns precis la aceste întrebări.

N. Grigorovici

Craterul din Arizona

...știe de atunci despre...
După versiunea tro-
polică prin faptul că
... să piardă psihologic
peranțele într-o even-
ta furat decât o copie a
... „căzută din cer“ ar
preoți în subteranele
de un eventual furt.
rată a trebuit să fie
șura corabia lui Ulisse
ozitoare, vedem că ea
ul troian Enea. Acesta,
inia fiica lui Latinus,
în templul căruia

Meteorit căzut în
Mecca, găsit în 1804.
Greutate 786 kg.
Înălțimea 1 metru

...i de preoți.
...iau să se dea atît de
...siunea acestei statui.
...ci Ulisse și nici Enea
...ta statuie, ci că Dio-
...În același timp, Ar-
...ene susțineau și ele
...păstrat în taințele

...area de a descoperi
...Palladiu. Și să ne
...vechii greci credeau
...efăcătoare încît nici
...rt elen fără să aibă
...aurit numită Palla-
...pescarilor venețieni
...umesc Palladia mica
...are o poartă întot-

...puteau fi întîlnite
...u a ne convinge de
...nr-unul din grupu-
...î îndreaptă pașii lor

...itate Mina, situată
...pentru a ne atesta
...să aruncăm cu cite

...șapte pietre în fiecare din cei trei stîlpi de piatră
care nu sînt decît... întruparea pămîntească a lui
Satan. Acum, ne putem continua liniștiți drumul
pînă la Mecca în mijlocul cărcia se află faimosul
edificiu rectangular numit Kaaba (Cubul). Faima
Kaabei era răspîndită în toate triburile arabe pă-
gîne chiar înainte lui Mohamed și secta Korciși-
ților (din care făcea și Mohamed parte) trîgea multe
foloase materiale de pe urma pelerinilor care ve-
neau să se închine idolilor și pietrei negre-roșcate
aflate în Kaaba. La sfîrșitul anului 630, cînd Mo-
hamed a intrat triumfător în Mecca pentru a-și
propovădui noua religie, el a distrus toți idolii din
Kaaba lăsînd neatins numai meteoritul „sacru“.
Pînă în zilele noastre partea expusă și încadrată
în argint a acestui meteorit este înnegrită de mîi-
nile și de buzele milioanei de pelerini în timp ce
partea protejată de vîlul negru își păstrează cu-
loarea roșie închisă, care caracterizează meteoriiții
feruginoși.

Să lăsăm acum aceste credințe primitive, gene-
rate în vremea cînd omul depindea în între-
gime de forțele naturii, pe care nu le înțelegea și
pe care încerca să și le explice cu ajutorul fantas-
ticului; menținerea unor astfel de credințe pînă în
timpuri apropiate de ale noastre sau chiar pînă
în zilele noastre atestă, așa cum spune academicianul so-
vietic M. E. Matie, „rolul de
clasă al religiei, ca mijloc
ideologic de asuprire a mase-
lor largi de către virfurile ex-
ploatoare“.

În continuare, să încercăm
să vedem care au fost „forțele
naturii“ ce au stat la baza for-
mării acestor credințe, ce i-a
putut determina pe vechii gali
să spună, plini de convingere,
că „nu ne e frică decît de un
lucru: cerul să nu cadă pe
capetele noastre“. Răspunsul
e simplu:

Meteoriiții

Oricine a vizitat vreun mu-
zeu geologic a putut vedea în
unele rafturi niște blocuri fe-
ruginoase, mai mici sau mai
mari, de culoare neagră sau
roșcată, pe eticheta cărora e
înscrisă explicația: „Meteorit,
căzut în regiunea...“, urmată
uneori chiar de indicarea da-
tei căderii.

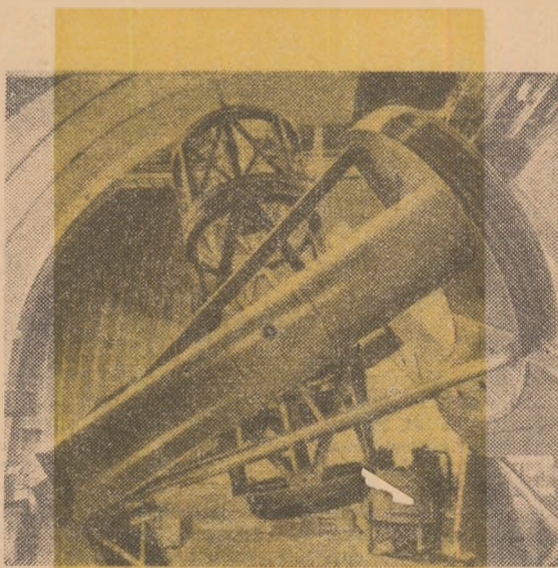
Meteoriiții, dintre care unii cîn-
tăresc mai multe tone sînt măr-
turi ale unor catastrofe cosmice
petrecute în timpuri și în regiuni
ale Cosmosului despre care, din
păcate, știm încă prea puține
lucruri.

În 1948, la cel de al XVII-lea
Congres Geologic Internațional a
fost creat un „Comitet perman-
ent pentru studierea meteoriiților“
care a reușit să inventarieze
vreo 700 de meteoriiți de talie
mare aflați în diferite muzee din
lume. Calculele științifice au sta-
bilit, pe de altă parte, că în fie-
care an cad pe Pămînt circa 15
milioane de tone de praf meteori-
c în afară de meteoriiții propriu
ziși de dimensiuni mai mari
al căror aport cantitativ la creș-
terea greutateii Pămîntului este
estimat la circa 1—4 tone pe an.

Geologii au stabilit că în des-
fășurarea istoriei Pămîntului a-
cesta a văzut uneori căzînd me-
teoriiți giganți care au provocat
catastrofe ce ar fi putut să-i în-
spăimînte chiar pe cei mai cura-
joși oameni. Așa au fost meteori-
ții căzuți acum vreo 7.000 de
ani în Mexicul Nou și în Arizona,
ale căror cratere uriașe — asemă-
nătoare cu cele din Lună — pot
fi văzute și astăzi. În Italia, jacul
Bolsena nu este decît craterul,
umplut cu apă, al unui meteorit
uriaș care a nimicit, în căderea
lui, întreg centrul de activitate
al vechii civilizații etrusce.

În Franța, o „ploaie de pietre“
provenită din explozia unui bo-
lid a căzut în 1803 deasupra oră-
șelului Laigle din Normandia,
împrăștiînd pe o suprafață des-
tul de redusă peste 3.000 de pie-
tre între 1 și 10 kilograme.

În iunie 1908, a explodat de-
asupra Siberiei celebrul meteori-
t „tungus“, lăsînd în urma lui

Telescop de 5 m. diametru

o duzină de cratere și o pădure distrusă; în 1947,
un meteorit a căzut lângă Vladivostok, împrăștiînd
pe o rază de 8 kilometri sute de sfărîmături între
1 și 100 de kilograme. Exemple similare ar mai pu-
tea fi citate în număr destul de mare.

În ce privește originea meteoriiților, părerile spe-
cialiștilor diferă. După unii, ei ar proveni din co-
mete, cum ar fi aceea apărută în anul 1862 în drep-
tul Perseidelor și care va reapare în 1983 (perioadă
de revoluție de 121 ani). Alții pretînd că ar fi sfărî-
măturile planetei ipotetice care ar fi existat pe
vremuri între Marte și Jupiter și care, în urma
unui cataclism cosmic, s-a sfărîmat în miile de as-
teroiți ce rătăcesc și astăzi în zona dintre cele două
planete amintite.

Mulțumită contorilor de radiații s-a stabilit că
vîrsta meteoriiților este de 3-4 miliarde de ani, adică
cam aceeași vîrstă cu globul nostru terestru.

Analiza chimică a meteoriiților nu a pus în lu-
mină vreun element nou, necunoscut pe Pămînt.

În general, elementul dominant este fierul iar
unele exemplare sînt compuse aproape exclusiv din
fier. Alături de fier se găsește și nichel, combinat
cu sulf și cu fosfor, precum și diferite carburi de
hidrogen și de siliciu. Cînd meteoriiții sînt încăl-
ziți se constată o degajare de gaze ușoare (hidro-
gen și heliu), urmate apoi de azot. În cazuri mai
rare analiza chimică a constatat și prezența sodiului
și magneziului.

În încheiere — și pentru liniștirea celor care s-ar
gîndi la eventuala cădere a unui meteorit uriaș —
e bine, poate, să precizăm că, din fericire, atmo-
sfera din jurul globului nostru formează un strat
protector eficient care face ca, în contact cu ea,
marea majoritate a meteoriiților să se încălzească
pînă la incandescență și să explodeze, ajungînd
uneori pe sol numai sub formă de sfărîmături sau
pulbere.

Aurel Dimboiu

Ce
surprize
ne
mai
rezervă
Ife?

Acum vreo 25 de ani, într-o
mină de cositor din regiunea ora-
șului Ife (vestul Africii) au fost
descoperite niște sculpturi în te-
racotă. Presimțînd posibilitatea
descoperirii unor noi comori, ar-
heologii au făcut săpături în re-
giunea zăcămintului și rivna le-a
fost răsplătită cu dărnicie. În va-
lea riului Benue ei au dat peste
un mare număr de capete mode-
late în argilă, portrete în mărime
naturală executate în relief tot în
argilă, precum și peste fragmente
de mîini și de picioare.

Nu există îndoieli în privința
originii africane a acestor opere
de artă (cunoscute sub denumirea
de „cultura Nok“). Dar cînd au
apărut ele? În ajutorul arheolo-
gilor au venit geologii și fizicienii.
Cei dintîi au stabilit că vîrsta ro-
cilor în care au fost descoperite
sculpturile este de aproape 2500
de ani! Data a fost confirmată de
expertizele fizicienilor.

Descoperirea din minele de co-
sitor va dezvălui oare omenirii
una din cele mai vechi culturi a-
fricane? Ne îndoim, dat fiind că
numeroasele fresce descoperite în
Africa atestă existența unor cul-
turi și mai vechi. Dar poate că
sculpturile Nok nu sînt decît o
mică parte din ceea ce mai as-
cunde pămîntul Africii? Sînt în-
trebări care-i preocupă pe oamenii
de știință din multe țări. Un lu-
ceru e totuși cert: Africa e un țî-
nut de cultură străveche și ori-
ginală iar istoria artei ei ridică
probleme interesante și poate pri-
leului descoperiri surprinzătoare.

A. Sterligov

Sfaturi practice

Copilul meu are guturai

Copilul meu are guturai; orice i-am făcut pină — și picături în nas, și frecții cu spirt pe cap, și trece. Ba de ieri a făcut și puțină febră. Sta este, ca să zicem așa, „refrenul“ pe care-l am prin telefon sau în cabinetele de consultație din mamelor îngrijorate indeosebi în anotimpurile reci, și iarna. Această îngrijorare față de o maladie atât inofensivă, dar care neglijată prezintă mai cu la sugaci și copiii mici pericolul unor complicații este într-un totuși justificată.

Guturaiul, catarul sezonier sau „gripa“ sezonieră, poate să fie datorit unui virus filtrabil, care trăiește și ca lit la adult, alteleori chiar florei microbiene saprofite. Ea provoacă guturaiul datorită scăderii rezistenței imnului sub acțiunea frigului umed. De cele mai ori este însă vorba de prima porțiune a aparatului nazal — naso-faringele — atacată de diferite tulpini virale gripale, mai mult sau mai puțin virulente, extrem de contagioasă mai cu seamă la copii, se transmite prin „picăturile lui Pflügge“, adică prin stropii livă încărcăți cu particule microbiene și împrăștiați în tuse sau strănut. Dacă ținem seama de unele particularități anatomo-fiziologice ale căilor respiratorii copil, cum ar fi îngustimea foselor nazale la sugari, ucoasa nazală subțire și bogat vascularizată, dezvoltarea fiziologică a amigdalelor la copiii mai mari, în respirația superficială și cu frecvență mai mare la copii și copilul mic decât la adult (55-60 respirații pe minut la sugar și 16-18 la adult) putem înțelege de ce riscul copilului este mai mare în boli decât cel al adultului.

De cele mai multe ori viroza la nivelul nasofaringelui este o rino-faringită cu sau fără febră moderată. Boala începe cu iritație la nivelul mucoasei nazale, manifestată prin tuse repetate, guturai (coloana început seros (lichid) și este iritant pentru mucoase și membrane, încât provoacă adevărate leziuni ale nărilor și buzelor. După două-trei zile secreția din nas devine purulentă, apoi mucopurulentă, apoi purulentă, stadiu care indică sfârșitul evoluției. Guturaiul se însoțește de tuse mai întâi scurtă și ușoară, care devine apoi o tuse dură datorită mucozităților din nazofaringe, mai frecventă dimineața la seara copilului din cauza. Una dintre complicațiile posibile ale sugariului și copilului mic se datorește înghițirii mucusului infectat cu virusii bacteriilor, care pricinuieste tulburări gastro-intestinale secundare (dispepsia gripală).

Guturaiul poate să fie tratat superficial și necorespunzător, hana-guturai poate să aibă cele mai variate, și uneori, drama complicații. Prin zind conductul auditiv, foarte scurt la copilul mic, el poate cauza otite. Prin zind apoi, în jos, la nivelul respirator se poate complica cu laringo-traheite, bronșite, congestie pulmonară sau bronho-pneumonie, toate acestea fiind deosebit de grave datorită gravității excepționale la copiii mici și datorită internării de urgență în spital. Dar cea mai gravă complicație este crupul gripal, foarte asemănător cu difteria și care apare brusc cu dispnee (respirație grea) și tuse răsunătoare, voce și tuse răsunătoare, colul asfixic impune, în asemenea cazuri, o intervenție chirurgicală de urgență, cunoscută sub numele de tracheotomie.

De ce trebuie să fie comportarea părinților atunci când copilul are guturai? Fie că este vorba de febră? Fie că este vorba de guturai în primul rând să cheme medicul pediatru la domiciliu. Dar până la sosirea medicului, copilul trebuie ținut la pat. Pe de altă parte, părintele care are un sugar sau copil mic trebuie să aibă în casă câteva medicamente pentru scăderea febrei, și să aibă soluția de piramidon 2 la sută pentru sugari, și cele de piramidon de 0,10 g sau aspirină, chinină pentru copiii mai mari. Se vor administra una-trei linguri de soluție de piramidon pe zi, după greutatea copilului. Vitamina C (tablete de 50 mgr) 2-3 tablete zilnic. Pentru copiii care sunt agitați sau au tendința la convulsii se poate da luminal, în doză de 1-2 tablete (lualete) de 0,015 gr pe zi. Se va face dezinfectia nazofaringiană cu soluție colargol 1 la sută sau sulfatiazol 10 la sută sau efedrină 0,5 la sută. Pentru leziunile nasului buzelor: unguent sulfamidat 10 la sută. Sugarul sau copilul fără poftă de mâncare nu va fi silit să se alimenească cu toată cantitatea de lapte care îi este necesară. Schimb, după vîrsta de 3 luni se vor da lichide din alimente, inclusiv suc de fructe.

Întrucît în privința bolilor copilului paza bună de primejdie rea, orice părinte este dator să cunoască și să degrabă mijloacele de preîntîmpinare a afecțiunilor respiratorii decât pe cele de vindecare, care sînt sarcina medicului. De aceea este bine să ferim, în schimb sugarii, de posibilitățile de contaminare cu pernele adulților și copiii mai mari. O manevră profilactică foarte importantă este purtarea de către adulții ce vin în contact cu sugarii a unei măști confecționate din mai multe straturi de tifon, care trebuie schimbată și sterilizată după fiecare utilizare. Temperatura camerei sugarului sau copilului nu depășește 18-20 grade iar în camerele cu încălzire centrală atmosfera trebuie umezită deoarece temperatura ridicată și uscăciunea aerului favorizează apariția infecțiilor rinofaringiene. În fine, trebuie luate toate măsurile pentru ridicarea rezistenței organismului prin alimentație adecvată, gimnastică, vitaminizare, evitarea îmbrăcămîntului prea gros etc.

Medicus

● IATA un procedeu foarte simplu pentru remedierea unei coloane de mercur „fărămițate“ din termometru. Aplicați degetele pe partea de jos a termometrului. Dacă prin căldura mîinii fragmentele de mercur nu se mișcă, utilizați o bucată de vată muiată în apă fierbinte după ce o stoarceți bine. Mercurul de jos se va urca, unind fragmentele de pe parcursul coloanei.

● ZEAMA DE LĂMIIE este cicatrizantă pentru rănilor de pe gingii sau din interiorul gurii.

● COPIII cu apetit capricios mîncă mai bine dacă dorm sau se odihnesc 30-60 de minute înainte de masă.

● DIN cojile de mere, pere, portocale se poate prepara un ceai foarte bun pentru favorizarea digestiei.

● PENTRU îngrijirea dinților este indicată din cînd în cînd frecarea lor cu bicarbonat de sodiu. Dinții devin astfel mai albi și gingiile se întăresc.

● ARSURILE ușoare pot fi calmate foarte bine ungîndu-le cu puțină cremă de ras din tuburi.

● FRIGUL sub formă de gheață sau apă rece are o acțiune antiinflamatorie și sedativă (calmantă) în boli inflamatorii ca: abcese, panariții, limfagită etc.

● LEGUMELE se vor fierbe numai în vase smălțuite sau de aluminiu, umplute cu apă pînă la gură și acoperite. Nu se vor folosi vasele de aramă sau de fier nesmălțuite, aceste metale ușurînd distrugerea vitaminelor.

● PĂRUL foarte uscat va fi uns înainte cu cîteva ore de spălare cu ulei de nucă încălzit. Acestui fel de păr nu-i sînt prielnice șamponul, apa de colonie și săpunul de toaletă lichid. Părul gras se poate spăla cu orice fel de săpun în afară de cel de gudron sau de toaletă, care se vor folosi numai la părul foarte gras.

Esculap

răspunde

CORINA P. — Bacău. — Palpitațiile nu sînt o boală, ci un simptom care poate apărea în cadrul mai multor afecțiuni. Ele sînt de cele mai adeseori de origine nervoasă. Alteleori sînt datorite iritării inimii prin abuzul de tutun, cafea, ceai sau alcool. Palpitații mai pot avea — fără a fi bolnavi de inimă — și cei cu aerogație. Dacă controlul medical nu a arătat o leziune cardiacă, înseamnă că palpitațiile pe care le simțiți au o cauză neorganică și că, deci, sedativele nervoase vă vor ajuta.

M. T. — Aiud. — 1) În faza de început varicele se pot trata fără operație. Îmbăierea de două ori pe zi a piciorului bolnav cu apă, la temperatura de 28-32 grade, îndepărtarea condimentelor din hrană și folosirea de ciorapi sau bandaje elastice aduc o îmbunătățire simțitoare a bolii; 2) Nu există o singură vitamină B. Se cunosc peste 15 vitamine B, numerotate B¹, B², B³ ș.a.m.d.

ȚINĂRĂ MAMĂ — Buzău. — La sugari constipația se poate datorita subalimentației și atunci este însoțită de oprirea creșterii în greutate. Va trebui să cîntăriți copilul înainte și după supt. Dacă veți constata că nu aveți lapte suficient, veți completa hrana copilului cu lapte de vacă amestecat cu ceai sau zeamă de cereale și zahăr (o linguriță la 100 gr) după recomandarea medicului.

„CITITOR“ — Alba Iulia. — Ne bucurăm că v-ați plăcut materialele cu subiect medical. După cum vedeți, începînd cu acest număr dăm o mai mare extindere rubricii medicale, care va apărea regulat. Vom răspunde, de asemenea, la întrebările puse de cititori cu privire la medicină, igienă, cosmetică.

P.S. — Corespondența pentru această rubrică trebuie să poarte pe plic mențiunea: „Pentru Poșta medicului“.

Dr. A. B. C.

...in corpore sano

Ce știți despre organismul dv.

VIATA unei globule roșii durcăză între 60-120 zile. Ca orice celule, globulele roșii îmbătrînesc, mor și sînt distruse dar sînt imediat înlocuite de către măduva oaselor care produce noi globule, globule tinere. În felul acesta, numărul globulelor roșii în sânge rămîne același.

EXISTĂ patru grupe principale de sînge: A, B, A B și 0. Fiecare din noi face parte dintr-una din grupele de sînge de mai sus. Nu există nici un om care să nu intre într-una din aceste grupe. Numai cei care au sînge din grupa

0 pot da sîngele lor pentru transfuzie indiferent de grupa din care face parte primitorul. Aceștia sînt „donatori universali“, după cum cei din grupa A B sînt „primitori universali“.

SINGELE circulă printr-un număr imens de vase. Numai arterele mari sînt vreo 880, fără a vorbi despre arteriole, al căror număr, după unele calcule aproximative, s-ar ridica la cîteva sute de mii. Vasul sanguin care deține întietatea în ce privește grosimea este aorta, al cărei diametru este la adulți în medie, de trei centimetri.

Cele mai mici vase, vasele capilare, sînt în număr de peste patru miliarde și au un diametru de 0,007 m și o lungime de maximum 0,5 mm.

INIMA execută peste 100.000 de bătăi pe zi. Într-un an execută pînă la 40.000.000 de bătăi, efectuînd un lucru mecanic de 16.000.000 kg m. Ținînd seama că în fiecare oră „pompa“ inimii împinge în corp circa 500 de litri de sînge, într-o viață de 80 de ani inima unui om pompează aproximativ 210.240.000 litri sînge. Lungimea totală a unui tren de cisterne umplute cu această cantitate de sînge ar fi egală cu distanța dintre orașele București și Constanța.

De necrezut!?

...și totuși adevărat!

● DOUA sarcini apropiate aduc în majoritatea cazurilor copii de același sex.
● PELERINAJELE musulmane la „locurile sfinte“ (Mecca) au cauzat cele mai multe epidemii de holeră din istorie: peste 25.
● DE OBICEI înțepău numai șîntarii femele care au o atracție specială pentru anumite culori. Experiențele au demonstrat că șîntarul anofel se așază de patru ori mai des pe haină de culori închise decât pe cele deschise.
● STATISTICILE arată că în fiecare secundă se produc trei nașteri și două decese în cadrul populației totale a globului.
● EXPERIENȚELE au dovedit că mușetelul, acele de brad, urzica, usturoiul, ceapa, sunătoarea, pătlagina și alte plante

distrug numeroși microbi în 10-15 minute. Menta și teiul au efecte și mai rapide: ele omoară anumiți microbi în 2-3 minute.

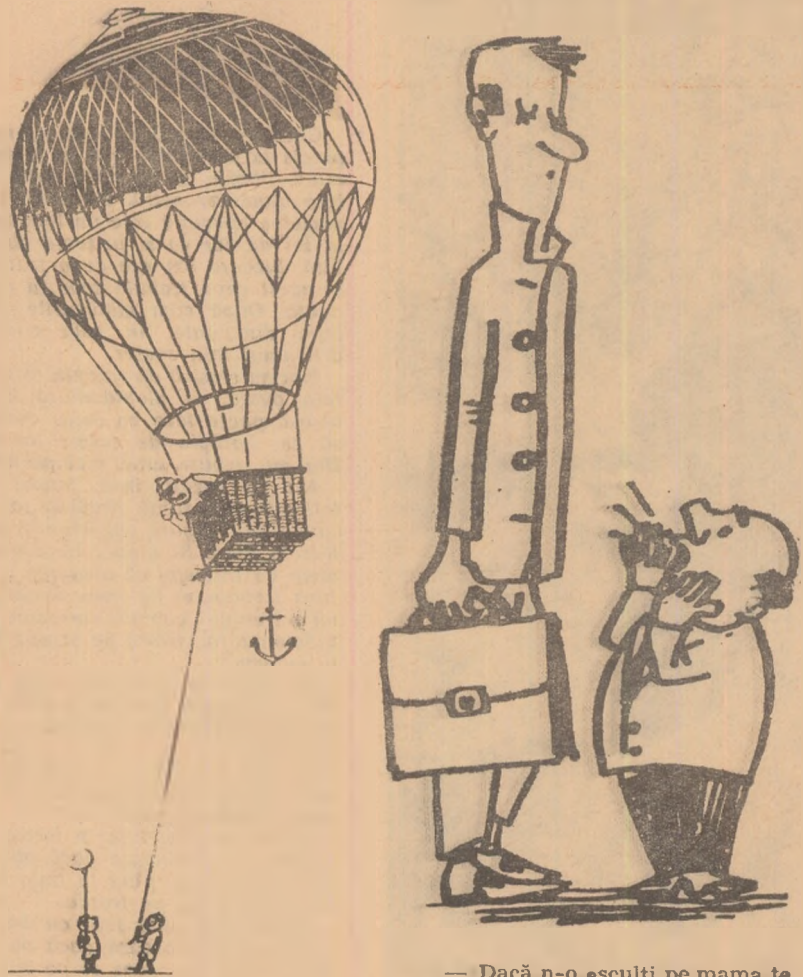
● CERCETATORII care au studiat problema somnului au ajuns la concluzia că somnul cel mai sănătos pentru toți oamenii de orice vîrstă și sex este cel dintre orele șapte și unsprezece jumătate seara.

● ÎN ZILELE ploioase un om adult inspiră din aer pînă la un litru de apă pe zi.

● PE BAZA unor cercetări îndelungate un entomolog a stabilit că dacă un om ar mîncă în aceeași proporție cu un păianjen ar trebui să consume în 24 de ore: 2 boi întregi, 12 pîini și cîteva coșuri de legume. Se pare că păianjenul deține recordul lăcomiei în lumea animală.

• UMOR • UMOR •

Fără cuvinte
După „Tehnika molodioji“

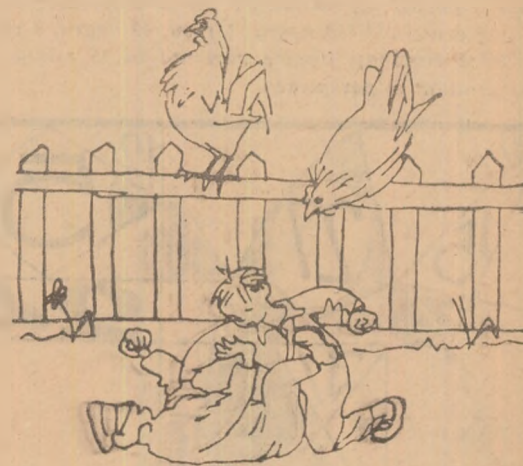
— Dacă n-o așculți pe mama te
trag de urechi!
Desen de V. Drogalina

La policlinica circului
— Următorul!
Desen de V. Tamaev

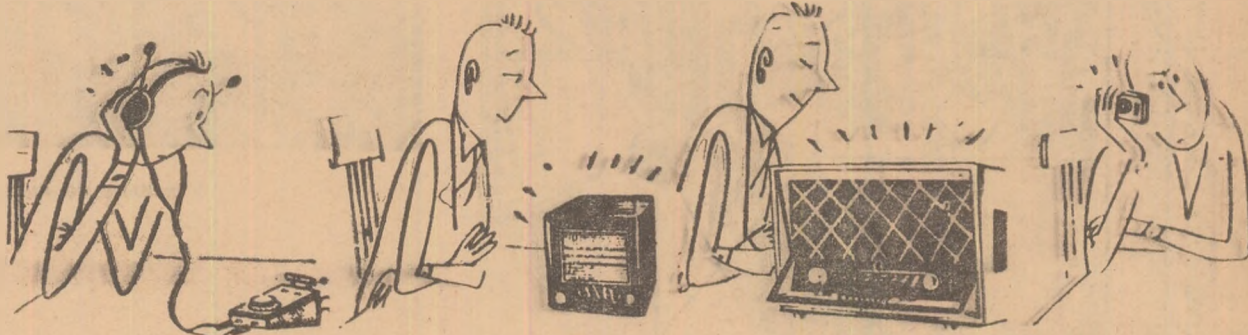
— Ce să fac, doctore, i-am
cumpărat un aparat de radio
minuscul!
Desen de V. Voevodin

Supporterii
Desen de I. Iakim

RADIOLOGIE

Istoria radio-ului

POȘTA REDACȚIEI

Zilii Constantin — Deva: N-am putut utiliza articolul trimis de dv. deoarece materialul nu se încadrează în specificul revistei noastre.

Valeriu Bogdan — Arad: Adresele unor tineri sovietici: Alla Abutkova, Kazahskaia S.S.R. Alma-Atinskaia oblasti, gorod Panfilov, ulița Bratskaia dom 19. E elevă la o școală medie pedagogică. V. Doljenko, gorod Tula oblastnaia, ulița Jukovskovo, dom 72. Desigur, trebuie să scrieți în limba rusă.

Sever Vătuuiu — Arad: Vă transmitem adresa unei eleve de la o școală tehnică-profesională din orașul Perm: Nadejda Oniapova, gorod Perm 57 P/o, ulița Kirovogradskaia, dom 75, kv. 3.

B. B. — Oradea: Ne pară rău dar nu am găsit o adresă care să corespundă întocmai dorinței dv. De aceea vă facem cunoscute adresele unor studenți: Liuda Beleškaia, gorod Taganrog, Komsomolski spusk, dom 4, kv. 8; Lidia Abramova, Tiimenskaia oblasti, gorod Tobolsk, ul. Lenina 85 — KPU.

I. Chira — com. Rohia, raionul Lăpuș: Vă mulțumim pentru bunele urări și sugestiile transmise. Scriitorul la care vă referiți, este chiar autorul romanului „Colegii“, Vasili Axionov.

Ch. Savu — Călărași: Vi se va trimite răspuns prin poștă.

Muzeul Cetății Bran profilat pentru istoria evului mediu, perioada 1377—1848, cumpără cu bani numerar, pe baza prețurilor stabilite de comisia de achiziții a muzeului, următoarele arme și obiecte medievale:

- puști sec. XVIII—XIX.
- iatagane sec. XIV—XV.
- săbii sec. XV—XVI.
- paloșe sec. XIV—XV.
- pistoale cu cremene, capse.
- hangere.
- scuturi metalice, lemn, piele.
- sulite.
- halebarde.
- săgeți.
- arcuri cu săgeți.
- archebuze.
- arbalete.
- cămăși de zale.
- armuri complete și incomplete.
- armuri pentru cal.
- platoșe de piept.
- coifuri.
- tunuri.
- briie de luptă.

Mărfuri de tranzit prin Vama Bran.

- cuțite.
- candelă de argint sec. XVII—XVIII.
- ceramică de Transilvania.

Vă rugăm a anunța în scris muzeul nostru asupra eventualelor oferte pe adresa Muzeul Cetății Bran, localitatea Bran, Orașul Brașov, Regiunea Brașov, telefon 14.

Ofertelor li se vor atașa:
— descrierea
— datele cunoscute despre obiect
— fotografia obiectului.

COMITETUL DE STAT PENTRU CULTURA ȘI ARTA
UNIUNEA CENTRALĂ A COOPERATIVELOR DE CONSUM
organizație

**LUNA
CĂRȚII
LA SATE**
I II - I III 1964

Vreți să deveniți cosmonaut?

Revista „Nauka i jizni” a publicat recent un exercițiu care face parte din complexul de probe și antrenamente psihologice și medicale la care sînt supuși piloții și cosmonauții.

Chiar dacă rezolvarea lui nu vă va asigura titlul de cosmonaut, ea vă va ajuta totuși să vă verificați atenția și spiritul de observație. Așa încît îl reproducem în speranța că va prezenta interes pentru cititorii noștri.

Exercițiul are 100 de numere — 50 negre și 50 roșii — de mărini diferite și aranjate la întîmplare. Găsiți și arătați (cu un obiect care nu lasă urme, de pildă un băț de chibrit) toate numerele, de fiecare dată cele negre alternînd cu cele roșii: a) în ordine crescîndă (1 negru, 1 roșu, 2 negru, 2 roșu ș.a.m.d.); b) în ordine descrescîndă (50 negru, 50 roșu, 49 negru, 49 roșu ș.a.m.d.); c) cele negre în ordine crescîndă, cele roșii în ordine descrescîndă (1 negru, 50 roșu, 2 negru, 49 roșu ș.a.m.d.); d) cele negre în ordine descrescîndă, cele roșii în ordine crescîndă (50 negru, 1 roșu, 49 negru, 2 roșu ș.a.m.d.)

Dacă rezolvați fiecare variantă în 15 minute înseamnă că sînteți foarte atent și perspicace.

Ați auzit de piratul subacvatic?

Acum 2000 de ani Strabon, părintele geografiei, scria că vînarea peștelui-spadă este cel puțin la fel de primejdioasă ca vînatoarea de urși. În ce constă primejdia? Peștele-spadă, supranumit și piratul subacvatic, are maxilarul superior terminat printr-o prelungire egală de regulă cu o treime sau o pătrime din lungimea corpului. Această prelungire, în formă de spadă, de unde se trage de altfel numele peștelui, aduce cu o lamă lată care se subție treptat spre vîrf. Marginile lamei sînt zimțate și foarte tăioase. Asta despre „arma de luptă” a piratului. Și acum despre puterea lui, care îl face atât de temut. Academicianul sovietic A. N. Krilov a calculat că atunci cînd atacă, peștele-spadă gonește cu o viteză de 90 de kilometri pe oră și dezvoltă o putere colosală: la greutatea de 0,5 tone — 200 de cai putere. Un astfel de specimen poate să remorcheze ore întregi o barcă cu motorul în funcțiune.

Corpul peștelui-spadă are o formă aerodinamică. Motorul acestei torpile vii este coada. Cît privește spada, ea se prezintă ca o masă alveolară. Peștele viu are alveolele spadei pline cu grăsimi, care formează un fel de „amortizor în mai multe trepte”. Mușchii laterali ai corpului sînt atât

Două exemplare neobișnuite de pești-spadă

oceanelor, cum este supranumit peștele-spadă, să vă relatăm și una din isprăvile lui.

La muzeul Kensington din Londra

Vînătoare de lupi în taiga

Iepurii nu sînt (totdeauna) fricoși!

În mica lume a fabulelor și basmelor iepurele joacă întotdeauna rolul de fricos. Și nu întîmplător. Subtila și îndelungata observație populară a stabilit că în fața primejdiei urechiatul preferă să apeleze la calitățile lui de sprinter.

De aceea ni s-a părut interesant un caz relatat în presa sovietică de biologul B. Vodopianov. Acesta a urmărit un duel dramatic între un iepure și un uliu, în care cel dintîi a dat dovadă de un curaj cu adevărat uimitor.

Iată „filmul” luptei. Uliul a coborît fulgerător drept în spinarea iepurelui. Acesta a scos un țipăt jalnic și prelung, apoi s-a întors brusc pe spate și smucindu-se a izbutit să se elibereze din strînsuarea ghiarelor uliului. După aceea a rupt-o la fugă. Pasărea l-a urmărit, planînd jos, deasupra pămîntului și l-a ajuns după cîțiva metri. Lupta a reînceput. Cu ciocul lui puternic uliul l-a lovit de cîteva ori pe iepure în cap.

Cînd B. Vodopianov a ajuns la locul întîmplării a rămas uimit constatînd că iepurele fugea mîncînd pămîntul iar uliul zăcea la pămînt cu aripile desfăcute neputincios. Pe burta pasării se căsca o rană adîncă. Cum s-au petrecut lucrurile? Iepurele a reușit să se descotorosească de urmăriitor și răsurnîndu-se cu burta în sus l-a lovit cu puternicele i labe din spate.

După cum se vede și iepurele cel fricos știe să se aperi cînd îl amenință o primejdie de moarte.

se află expusă o bucată de lemn de stejar cu înveliș de cupru străpunsă de spada unui astfel de pește. Cînd și unde a avut loc „încăierarea” dintre neînfricatul „gladiator” și... bucată de scîndură? În anul 1868, vasul englez „Dreadnought” (Neînfricatul) a plecat din portul Colombo spre Londra. În a treia zi de călătorie o lovitură din adîncul apelor a zguduit vasul din temelii. Zguduitura fusese atât de puternică încît timonierul căzuse pe punte. Ce să fie? — se întrebau marinarii. O izbitură de vreo stîncă submarină? Nu, căci vasul se afla pe un drum „bătătorit”. Cînd marinarii au coborît în cală au constatat că fusese străpuns peretele din lemn de stejar gros de 12 cm și învelit în cupru. Vinovatul? Nimeni altul decît peștele-spadă, căci pe atunci nu existau încă torpile. „Dreadnought” a făcut

calc-ntoarsă și s-a oprit în primul port pentru reparații.

Firește, conducătorii companiei de asigurări care urma să plătească despăgubirile au refuzat să creadă că un pește poate să provoace o asemenea spărtură în pereții vasului. Dar, puși în fața referatului despre posibilitățile temutului inamic, întocmit de Richard Owen (celebru naturalist englez), n-au avut încotro și au trebuit să plătească suma de 12000 de mărci, uriașă pentru acele timpuri. Referatul spunea: „Peștele-spadă lovește cu o putere egală cu aceea a 12 baroase minuite de două mîini. Viteza lui este egală cu viteza glonțului de pușcă iar în cazul ciocnirii cu un vas lovitura lui este la fel de primejdioasă ca lovitura unui obuz de artilerie”.

V. A.

(După „Nedelea”)

Pentru dv. cititoare

Cum vă pieptănați?

Cînd vă duceți la coafor, mal precis la un coafor bun, și îi dați mină liberă el se uită întîi la fața dumneavoastră. De ce? Frumusețea absolută este un fenomen la fel de rar ca și urîjenia absolută. Fiecare om are ceva frumos și acest ceva trebuie scos în evidență. După cum minusurile trebuie diminuate. În asta constă arta unui bun coafor.

Norma clasică de frumusețe este fața ovală. O pieptănătură bine aleasă poate face ca orice contur să se apropie de forma ovală. Dar nu trebuie uitat nici profilul.

Nu vă bazați, însă, numai pe talentul coaforului. Învățați să vă cunoașteți singure calitățile și defectele feței. Și atunci fiecare femeie va înțelege că alegerea coafurii trebuie să fie individuală, că nu trebuie copiată mecanic o pieptănătură văzută pe stradă sau la cinema.

În desenele alăturate veți vedea, în stînga, cum nu trebuie să vă pieptănați și în dreapta — cum trebuie.

O față îngustă cere o pieptănătură umflată. Părul lins o face să pară și mai îngustă.

Defectele unei fețe în formă de inimă sînt diminuate dacă purtați părul mai lung, pînă la linia bărbiei, și breton pe frunte.

Trăsăturile unei fețe cu bărbia teșită se echilibrează dacă purtați părul adus pe obraz și pe frunte.

Nasul lung pare mai scurt dacă purtați părul umflat pe frunte și pe ceală.

O față colțuroasă, cu bărbia puternică, nu este avantajată de coafura care se lățește în jos.

Fruntea prea înaltă cere o coafură cu breton și păr umflat la spate.

Bărbia proeminentă se ascunde dacă vă umflați bine părul la spate și vă acoperiți fruntea.

Dacă aveți nasul cîrn trebuie să vă pieptănați în așa fel încît să vă acoperiți și obraji și la ceală părul să nu repete linia nasului.

